

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 102 208/99-2450
Signatura: bj2cs106

Oblastní pracoviště č.10
Okresní pracoviště Pardubice

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Základní škola Přelouč, Obránců míru 1025 okres Pardubice Přelouč 535 01
Identifikátor školy:	600 096 068
IZO:	000 191 051
Ředitel školy:	Mgr. František Jelínek
Zřizovatel:	Město Přelouč, Masarykovo náměstí, 535 01
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Pardubice, Za pasáží 657, 530 02
Termín inspekce:	10. - 13. květen 1999
Inspektoři:	Mgr. Věra Rečlová, Mgr. Eva Škodová, Mgr. Božena Šifnerová, Mgr. Vladimír Tomek
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	1. Informační výpis ze dne 21. července 1998. 1. Inspekční zpráva čj. OI-10 02/9596-124. 2. Výroční zpráva základní škola za školní rok 1997/98. 3. Vzdělávací program Základní škola čj.16847/96-2 4. Učební dokumenty čj. 18730/91-20 5. Školní řád školy. 6. Zápisy z pedagogických rad. 7. Zápisy z provozních porad. 8. Rámcový plán práce na školní rok 1998/99. 9. Třídní knihy hospitovaných tříd. 10.Rozvrh hodin tříd. 11.Tematické plány vyučujících, u kterých byla uskutečněna hospitace.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Základní škola v současné době vyučuje v pěti budovách. Prostory na hlavní budově a pod školní jídelnou jsou pronajaté od gymnázia. Ty jsou propojeny prosklenými chodbami s dvěma přístavbami základní školy. První třídy a školní družina jsou umístěny v nedaleké samostatné budově.

Škola má celkem 4 odborné pracovny - fyziky, chemie, praktických činností a cizích jazyků. Pro výuku pracovních činností používají jednu dílnu a učebnu na výuku vaření.

V suterénu školy je vybudovaná knihovna s mnoha tituly knih. V účelně zařízené místnosti se knihy nejen půjčují, ale probíhá zde i vyučovací proces.

K tělesné výchově škola využívá malý sál základní školy, z větší části 1. stupeň, tělocvičnu a hřiště (majetek gymnázia) a místní sokolovnu.

Didaktická technika je funkční a je užívána neformálně v procesu výuky. Škola je nedostatečně vybavena výpočetní technikou, z čehož vyplývá, že žáci s ní ve škole nejsou seznamováni. Učebnice odpovídají počtu žáků a výchovně vzdělávacího programu.

Dle ředitele školy, smlouva o pronájmu prostor gymnázia základní školou skončí v roce 2003. Pro zachování kontinuity výuky základní školy a při stávajícím počtu žáků, je nutné tuto situaci řešit, neb výchovně vzdělávací proces ve zbývajících prostorách by byl hlavně na II. stupni problémový.

Materiálně technické podmínky výchovně vzdělávacího procesu jsou hodnoceny průměrně.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Základní škola je jednou ze dvou škol pro město Přelouč a dalších 17 obcí, ze kterých chodí žáci zejména na II. stupeň. Rozvrh vyučovacích hodin respektuje psychohygienické potřeby žáků a učitelů. Délka přestávek však není v souladu s § 9, odst. (2) vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, neboť škola zkrátila přestávku po druhé vyučovací hodině na 15 minut, ostatní přestávky jsou desetiminutové. Zdůvodnění, že zvonění je společné pro gymnázium a základní školu je neopodstatněné. Škola se nachází v 5 objektech, což velmi ztěžuje práci pedagogů, vedení školy i přesuny dětí o přestávkách. Avšak právě různost objektů je vhodná pro rozdílnost délky přestávek tak, aby žáci měli možnost relaxovat a kompenzovat sezení v lavicích. Zejména prostor u budovy, ve které se v současné době nachází 1. a 2. třídy, se nabízí k prožívání velké přestávky na školní zahradě. V hospitovaných hodinách, až na výjimky, vyučující nezařadili kompenzační tělesná cvičení. Škola nezabezpečuje žákům pitný režim. U dvou vchodů jsou ustanoveny žákovské služby.

Kmenové třídy i odborné pracovny jsou prostorné a světlé, vybavené starším a opraveným nábytkem. Jejich kapacita a velikost umožňuje realizovat vzdělávací program. Vlastní prostory školy jsou čisté a esteticky upravené. Na chodbách je vkusná výzdoba, vytvořená především z prací žáků školy.

Psychohygienické podmínky školy jsou spíše podprůměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

Na základní škole je vedeno 45 zaměstnanců. Provozní a hospodářský úsek zabezpečuje 8 pracovníků.

Pedagogičtí pracovníci - celkem 37:

I. stupeň - 15 učitelů

II. stupeň - 16 učitelů

Školní družina - 3 vychovatelky

Vedení školy - 3 (ředitel, zástupce I. a II.)

Pedagogická a odborná způsobilost:

I. stupeň - 67,3%

II. stupeň - 100% (český jazyk, matematika, dějepis, německý jazyk, přírodopis, fyzika, chemie, topografické práce)

V ostatních předmětech je vyučováno bez odborné způsobilosti, tj. z celkového počtu 401 hodin 21,4%.

Personální podmínky jsou hodnoceny spíše nadprůměrně.

4 Plnění učebních osnov

Podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 vyučují 1. - 8. ročníky, dle rozvolněných učebních dokumentů čj. 18730/91-20 pracuje 9. ročník.

Povinně volitelné předměty: V 7. a 8. ročníku se každý žák zúčastní jednoho předmětu v první skupině a jednoho předmětu ve druhé skupině.

1. Doplnková matematika, doplňkový český jazyk, zájmová matematika, zájmový český jazyk pro 7. a 8. ročník.

2. Výtvarné umění, seminář a praktikum z přírodopisu, seminář ze společenských předmětů, seminář a praktikum ze zeměpisu pro 7. ročník.

Výtvarné umění, kulturně-společenský seminář, ekologický seminář, základy administrativy pro 8. ročník.

9. ročník - zájmová matematika, zájmový český jazyk, domácnost.

Nepovinné předměty: anglický jazyk (7. a 8. ročník), německý jazyk (7., 8., 9. ročník)

Zájmové útvary: dětský klub - práce s problémovými žáky.

Škola nenabízí žákům další zájmovou činnost, neboť by vznikla duplicita s bohatou činností městského domu dětí a mládeže.

Individuální reedukační péče žáků se specifickou vývojovou poruchou učení je podrobně popsána v bodě 7.

V hospitovaných hodinách a kontrolou třídních knih v třídách, kde byla provedena inspekce je evidentní, že osnovy daného předmětu jsou plněny.

Učební osnovy v hospitovaných předmětech jsou plněny

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

I. stupeň

Matematika

Vyučovací hodiny se vyznačovaly respektováním osobností žáka, vytvořením prostoru pro vyjadřování jeho vlastního názoru, harmonickými vztahy mezi vyučujícími a žáky.

Žáci v přiměřeném tempu upevňovaly učivo daného předmětu z předcházejících hodin. Byly řešeny zajímavé úlohy, rozvíjeno logické myšlení žáků. Připravená tabule, využívání

názorných pomůcek, uplatnění soutěží, vhodně motivovaly žáky k dobrým výkonům. Nedílnou součástí hodin byla stálá kontrola a hodnocení, využití okamžité zpětné vazby. V některých hodinách byla zařazena relaxační cvičení. Pouze v jedné hodině nebylo členění výuky účelné, nebyl dostatek času na procvičení učiva. Sešity žáků jsou kontrolovány, nebyly zjištěny zásadní nedostatky.

Úroveň vyučování matematiky je spíše nadprůměrná.

Český jazyk

Výuka českého jazyka ve 4. ročníku byla dobře připravena. V opakovací části hodiny byly vřazovány netradiční formy práce. Použití názorných pomůcek, časté využití tabule, příklady ze života a neformální řízený rozhovor se žáky byly předpokladem aktivního přístupu žáků k výuce. Přesto žáci sedící v zadní části třídy občas setrvali v pasivitě, vyučující kontaktovala žáky v předních lavicích. Je žádoucí vřazovat krátké relaxační vstupy, příp. s řízeným pohybem žáků po třídě. Mezi vyučující a žáky panovala přiměřeně přátelská atmosféra. Písemné projevy žáků jsou průběžně kontrolovány a je dbáno na úpravu v sešitech.

Ve třídě 5. ročníku bylo tématem hodiny opakování slovních druhů a pravopisných jevů. Výuka byla vedena v příjemném a vstřícném pojetí. Střídal se klasické metody a formy práce. V některých částech hodiny byla konstatována nižší míra efektivity práce. Rovněž tempo výuky, vzhledem k věku žáků, by bylo vhodné zrychlit. Vyučování je třeba obohatit častějším použitím názorných pomůcek, barevných kříd na tabuli apod. Třídní knihy nemají zápisy obsahu výuky psaní.

Výuka v hodinách českého jazyka je hodnocena spíše nadprůměrně a průměrně.

Prvouka

Vyučovací hodina v nižším ročníku probíhala formou rozhovoru. Vhodná motivace s využitím zážitků a zkušeností žáků přispěla k aktivnímu přístupu k výuce. Téma vyučovací hodiny bylo vhodně výchovně využito, ke zpestření žáci používali připravené texty, pomůcky, vyučující doplnila informace četbou z připravené knihy. Pravidla vzájemné komunikace učitelka - žák nebyla vždy respektována.

Shlédnutá druhá hodina měla všechny atributy kvalitní hodiny: formy a metody práce adekvátní předmětu a věku dětí; organizace práce, projev a styl práce vyučující; zájem a aktivita žáků; harmonické vztahy mezi vyučující a žáky.

Úroveň výuky je hodnocena spíše nadprůměrná a vynikající.

II. stupeň

Matematika

V hodinách, kde byly uskutečněny hospitace, bylo patrné, že matematika je vyučována učiteli odborně způsobilými.

Hospitace, tematické plány učitelů a kontroly třídních knih prokázaly, že žáci získávají vědomosti a dovednosti v žádoucím obsahu, rozsahu a tempu. Používané vyučovací metody byly odpovídající vyučovacím předmětu a věku žáků, se snahou vyhovět jejím potřebám. Učitelé většinou dbali na názornost při výuce, mnohdy diferencovali podle schopností žáků. Pro zrychlení složitějších výpočtů jsou využívány elektronické kalkulačky. Byl patrný rozdíl v náročnosti vyučujících na žáky ve třídách tzv. „studijních“. Ti byli vesměs zapojeni do procesu výuky, měli dostatek prostoru pro uplatnění své aktivity. V „nestudijních“ 8. a 9. třídách byli žáci spíše pasivní. V žákovských knížkách je

odpovídající množství informací pro rodiče o prospěchu žáků vzhledem k charakteru předmětu. Klasifikace je pozitivní motivací, což je patrné zejména ve čtvrtletních pracích. V nich jsou hodnoceny matematické kroky a operace, které žák umí. Podle předvedených dovedností a vědomostí v hospitovaných hodinách lze konstatovat, že výkony a předpoklady žáků navzájem korespondovaly. Harmonické vztahy mezi vyučujícími a žáky jsou založeny na vzájemném respektu a porozumění. Domácí úkoly nesuplují výuku, jsou zadávány v přiměřeném množství a kvalitě. Systém žákovských sešitů a psaní v nich je přehledný, avšak žáci z nich obtížně získávají potřebné informace, neboť není dbáno na grafickou úpravu a nejsou opravovány gramatické chyby. Zejména v nižších třídách II. stupně je nedostatkem, že školní sešity nejsou vyučujícími kontrolovány. V geometrii by bylo vhodné naučit žáky používat různé druhy čar z důvodu zlepšení vizuálních vjemů, které jsou pro pochopení učiva a představitivost důležité. Škola zatím neprovádí analýzu úrovně znalostí žáků pomocí testů. Pouze rozbor čtvrtletních prací slouží k aktuálnímu zjišťování vědomostí a matematických dovedností žáků. Neexistuje možnost srovnání se stavem v jiném školním roce nebo s jinou školou.

Výuka matematiky je spíše nadprůměrná.

Fyzika

Pro výuku fyziky slouží samostatná odborná pracovna s přilehlým kabinetem. Ve sbírkách kabinetu je dostatek pomůcek pro demonstrační, frontální a skupinové experimenty a laboratorní práce jen pro některé okruhy učiva. Např. absolutní nedostatek laboratorních rovnoramenných vah způsobuje, že v 6. ročníku učivo o hustotě látek se probírá spíše teoreticky.

Hodnocení hospitovaných hodin se pohybuje od kvality nadprůměrné až po spíše podprůměrnou. V lépe hodnocených hodinách bylo zřejmé, že žáci mají pozitivní vztah k fyzice, učivo ovládají. Je to dáno zejména prací pedagogů: odborně a trpělivě učivo vysvětlovali, respektovali žákovské osobnosti, využívali bilaterálních vztahů s jinými předměty, žákovských zkušeností. Volili vhodné tempo hodin respektující věkové zvláštnosti, v průběhu hodin měnili formy a metody práce a zejména motivovali žáky experimenty a praktickými příklady. V hodinách hůře hodnocených pedagogové málo připouštěli diskusi, bránili rozvíjení kreativního myšlení. V těchto hodinách absentovaly vizuální vjemy související s výkladem nového učiva. Nedostatkem je nekontrolování žákovských sešitů, zejména v 6. ročníku.

V důsledku jednohodinové týdenní dotace v 7. ročníku je v tematických plánech i ve skutečnosti optika přesunuta do 8. ročníku. Učební osnovy jsou, s tímto přesunem, plněny.

Celkově má výuka fyziky průměrnou, běžnou úroveň.

Český jazyk

Kladem hospitovaných hodin bylo využití silné motivace v úvodu a v průběhu celé vyučovací hodiny literární výchovy 6. ročníku v návaznosti na životní zkušenosti žáků a mezipředmětové vztahy. Vyučující komunikovala s žáky na bázi vzájemného porozumění, tolerance a otevřeného jednání.

Převážná část výuky hospitovaných hodin probíhala formou rozhovoru. Účelná organizace práce, připravené texty, aplikace informací z textu učebnice na konkrétní příklady, práce s jazykovými příručkami charakterizovaly lépe hodnocené vyučovací hodiny. Nové učivo bylo vyvozováno na základě známé probrané látky se stálým

kontaktem s žáky. Zpětná vazba signalizovala porozumění výkladu. Žáci jsou vedeni k samostatnosti, tempo práce je přiměřené.

Ústní komunikace žáků se v jednotlivých sledovaných hodinách lišila v závislosti na metodách učitele a také v rámci diferencovaných tříd. Ve třídách, tzv. studijních, diskuse a hodnotové postoje žáků poukazovaly nejen na zájem o předmět a úroveň získaných znalostí, ale i dobré vztahy mezi učitelem a žákem. Atmosféra ve třídách byla výrazně aktivní, pracovní a tvořivá. V tzv. nestudijních třídách žáci nevyužili vždy prostoru pro vyjádření vlastního názoru, byli spíše pasivní. Pozornost je věnována kontrole a úpravě většině sešitů.

Český jazyk v hospitovaných hodinách je hodnocen spíše nadprůměrně.

Přírodopis

Hospitováno bylo ve dvou hodinách u dvou vyučujících, kteří mají odbornou i pedagogickou způsobilost. Výuka probíhala ve třídách. Mezi pozitiva hodin patřilo, že byl kladen důraz na správné vytváření obsahu pojmů, na citovou výchovu žáků, vytváření hodnotových postojů, učivo bylo vyvozováno v příčinných souvislostech, při zkoušení a opakování byly používány přírodniny. Žáci byli pozorní a prokazovali dobré znalosti. Zápisy v poznámkových sešitech žáků jedné třídy jsou přehledné, u žáků druhé třídy příliš podrobné a dlouhé. V obou hodinách převládala aktivita vyučujících, žáci většinu času naslouchali a dostávali málo prostoru pro uplatnění svých zkušeností. Chybělo zopakování, procvičení nové látky a zhodnocení hodin.

Hodiny hodnoceny jako spíše nadprůměrná a průměrná.

Chemie

Výuka dvou hospitovaných hodin probíhala v učebně chemie. V jedné hodině byla probírána výroba železa, zapsány poznámky a zadán domácí úkol. V druhé byly probírány hydroxidy a nadiktován zápis.

Optimismus, pochvala, úsměv, ale i pokárání a výčitky vyučující měnily psychosociální klima ve třídě. Pozitivum hodin bylo využití různých metod při prověřování znalostí žáků (doplňování rovnic, písemné odpovědi na otázky, ústní zkoušení), čímž jich bylo více vyzkoušeno.

K záporům hodin patřila nepřiměřená náročnost otázek při zkoušení, přesahující rozsah osnov, s důsledkem malé úspěšnosti žáků, orientace především na teorii, absence ukázek nerostů železných rud a pokusů, dokládajících vznik hydroxidů, dlouhé poznámky diktované z učebnice, absence zopakování a procvičení nové látky s cílem naučit žáky probírané učivo ve škole.

Hospitované hodiny byly hodnoceny jako průměrné.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

V hospitovaných hodinách byla respektována osobnost žáka, vytvářen prostor pro vyjadřování jeho vlastního názoru.

Žáci se chovali při inspekci slušně, respektovali zásady společenského chování a řád školy, který vytváří podmínky pro dobrý vztah mezi pedagogy, dalšími pracovníky školy a žáky. Stylizace bodů (chování o přestávkách) je však zastaralá, absentují práva žáků.

V 1. pololetí školního roku 1998/99 získalo 93 žáků vyznamenání, 19 žáků neprospělo. Základní škola oceňuje žáky za dobrý prospěch a jejich nadstandardní aktivity na konci školního pochvalným listem neb odměnou.

Třída 7. C se v letošním roce zúčastnila zájezdu do Holandska zároveň se uskutečnila reciproční návštěva Holanďanů v České republice. Žáci se seznamovali se zvyklostmi jiného národa, komunikovali s cizinci a ověřovali si v praxi znalosti cizího jazyka.

Hodnocení z hlediska výsledků vyučování je spíše nadprůměrné.

7 Hodnocení výchovného poradenství

Výchovné poradenství je zabezpečeno kvalifikovaně zkušenou vyučující II. stupně ZŠ. Výchovná poradkyně vykonává tuto činnost druhým školním rokem. Přehled a potřebnou orientaci v dané problematice získává aktivním přístupem k nabízeným akcím PPP, příp. dalších organizací, a spoluprací s protidrogovým koordinátorem ve škole.

Její povinnosti a kompetence nebyly ze strany vedení školy jasně vymezeny. Práce výchovné poradkyně vychází z převzatých zkušeností její předchůdkyně a vlastním zkvalitňováním systému výchovně poradenských služeb.

K hlavním okruhům práce výchovné poradkyně patří:

- Výchova k volbě povolání, konzultace s rodiči žáků, jednání se zástupci středního školství, s Úřadem práce, administrativní zajištění vycházejících žáků.
- Administrativní zajištění integrovaných žáků, kontakt s PPP, přehled o reedukační činnosti ve škole.
- Přehled problémových žáků (výchovné problémy, záškoláctví, pohlavní zneužívání, školní selhávání, smrt jednoho z rodičů, rozvrácená rodina, osobní problémy) a jednání se žáky a jejich rodiči.
- Koordinační, informační a metodická činnost v pedagogickém sboru, spolupráce s vedením školy.
- Pracovní kontakty s dalšími zainteresovanými stranami (odborní lékaři, sociální kurátoři, zvláštní školy, Policie ČR a další).

Škola vykazuje velmi vysoký počet žáků (85) se specifickou vývojovou poruchou učení, což činí 13 % z celkového počtu žactva. Integrace těchto žáků probíhá v souladu s metodickým pokynem MŠMT k integraci čj. 16 138/98-24. Individuální reedukační péči zajišťuje tým 16 asistentek. V rámci individuálních vzdělávacích plánů, které jsou sestaveny pouze na nápravu, bylo doporučeno v případě potřeby vytvořit přiměřeně redukovaný vzdělávací program pro předmět, do kterého se porucha nejvíce promítá.

Finanční příplatek na zvláštní výdaje týkající se integrace zdravotně postižených žáků škola nepožadovala.

Přínosem pro školu je přítomnost poradenského pracovníka v elokovaném pracovišti v areálu školy. Bezprostředním kontaktem jsou bezodkladně řešeny naléhavé situace.

Sledované výchovné poradenství vytváří funkční službu pomoci při vytváření podmínek pro rozvoj osobnosti žáků v procesu vzdělávání, při volbě jejich profesní dráhy a při prevenci výchovných a výukových obtíží a negativních společenských jevů.

Výchovné poradenství hodnoceno spíše nadprůměrně.

ZÁVĚRY

Základní škola plní zvolený vzdělávací program. Je dán prostor pro realizaci a rozvoj jednotlivců. Prostorové podmínky výchovně vzdělávacího procesu základní školy jsou limitované pronájmem majetku gymnázia.

Podmínky a průběh vzdělávání je na základě inspekční činnosti hodnocen spíše nadprůměrně.

Doporučení:

- Upravit délku přestávek tak, aby byly v souladu s § 9, odst. (2) vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole. Učinit opatření ke zlepšení psychohygienických podmínek.
- Zvážit konání služeb žáků u vchodů školy.
- Věnovat pozornost kontrole písemností v matematice a fyzice, zejména v nižších ročnících II. stupně.
- Doplnit sbírky kabinetu fyziky pomůckami tak, aby vždy, kdy to učivo vyžaduje, byl proveden alespoň demonstrační pokus.
- Dokoupit dostatečný počet laboratorních vah, jejichž využití je nejen ve fyzice.
- Využívat autoevaluačních prostředků ke zlepšení analýzy výsledků vzdělávání.
- Aktualizovat školní řád, doplnit o práva žáků.
- Ve třídních knihách v 5. ročníku řádně zapisovat obsah výuky psaní.
- Vymezit povinnosti a kompetence výchovné poradkyně.
- V případě potřeby vypracovávat individuální vzdělávací plány pro žáky s VPU pro daný předmět, kam se porucha nejintenzivněji promítá.

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu .Mgr. V. Rečlová v. r.

členové týmu Mgr. E. Škodová v. r.

.Mgr. B. Šifnerová v. r.

Mgr. V. Tomek v. r.

V Pardubicích dne 27. května 1999

Přílohy:

Inspekční zprávu jsem převzal dne .3. června 1999

razítko

Podpis ředitele školy .Mgr. F. Jelínek v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	28. června 1999	čj 102 305 /99-2450
Školský úřad:	30. června 1999	čj. 102 306/99-2450
Rada školy:	-	-

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
		Připomínky ředitele školy nebyly.